

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-ро ильсум
пътхапам
кынчелжъягъбу кынджыны

№ 83 (22292)

2021-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ЖЬОНЫГЪУАКІЭМ и 19

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
Къыхэтутыгъехэр ыкли
нэмькі къебархэр
тисайт ижүгъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээз

Искусствэр, ныбжьыкІэхэр

Яорэд орэжъинчы

Адыгэ Республикаем
искусствэхэмкіэ иклэ-
лэцыкыу еджапІэхэм
яорэдьохэм яа Х-рэ
зэнэкъокъу Мыекъуа-
пэ щыкъуагъ.

Республикэм икъералыгъо
программэ «Культурэм ихэ-
хъонигъ» зыфиорэр щылэнны-
гъэм щыпхыращызэ, кълэеджак-
клохэм ясэнаущыгъе къыха-
гъещы. Адыгэ Республикаем
культурэмкіэ и Министерствэрэ
республикэм искусствэхэмкіэ
иклэцыкыу еджапІэу N 1-м
иофышэхэмрэ зэхащэгъе зэ-
нэкъокъур мэфито куягъе, аш-
орэдьо 50 хэлэжьагъ.

Аныбжьхэм яльтыгъеу къэ-
лэеджаклохэр купи 4-у гошы-
гъагъэх. Ильэси 7 — 9, 10 —
11, 12 — 13, 14 — 16 зы-
ныбжьхэм эстрадэ орэдхэр
къалаугъэх.

(Икізух я 7-рэ
нэклуб. ит).

Хэдзынхэм зафагъэхъазыры

Адыгэ Республикаем хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие мы мафэхэм
зэхэсигъо илагъ. Республикаем ирайонхэм ыкли икъалэхэм
хэдзынхэмкіэ чыпІэ комиссиөхэр ашыгъэпсыгъэнхэм атегуушылагъэх,
унешо гъенэфагъэхэр ашыгъэх.

АР-м хэдзынхэмкіэ и Гупчэ комиссие исекретарэу ХъацацІэ Фатимэ къыззериуагъэмкіэ, гъэ-
тхапэм и 25-м къыщегъэжъагъэу къалэхэм ыкли районхэм хэдзынхэмкіэ чыпІэ комиссиөхэм
ягъэпсын аублагъ. Гъэтхапэм и 27-м къыщегъэжъагъэу мэлтильфэгъум и 25-м нэс кандидатхэр
къыхахыгъэх.

Джырэкіэ Мыекъуапэ, Адыгэкъалэ, Мыекъопэ, Тэхъутэмькью, Теуцожь, Шэуджэн, Джэджэ,
Красногвардейскэ ыкли Кощхэблэ районхэм хэдзынхэмкіэ чыпІэ комиссиөхэр агъэнэ-
фагъэх.

Политикэ партиехэу «Коммунистическая партия Российской Федерации», Единая Россия»,
ЛДПР, «Справедливая Россия — патриоты за правду» зыфиохэрэр ары хэдзынхэм къэштхэр.
ДЕЛЭКЬО Анет.

Адыгэ Республикаем
щыпсэухэу,
ихъакІэхэу
лытэнигъэ
зыфтшыхэрэр!

Я XIX-рэ лэшІэгъум щылэгъэ Кавказ заом
хэктодагъэхэр агу къызыщагъэкІыжырэ
шыгъо-шІэжь Мафэм фэгъэхъыгъэ кон-
церт-реквиемыр ЗыкІыныгъэмрэ Зэгуралоны-
гъэмрэ япчэгу жъоныгъуакІэм и 21-м
пчыхъэм сыхъатыр 5-м щыкІошт.
Юфтхабзэм шъухэлэжъэнэу шъукъет-
гъэблагъэ.

Зэхэшэкю комитет.

Адыгейим щагъэпсыштых

Станицэу Дахьо ыкчи федеральнэ гъогоу «М4-Дон» ащашинынэу агъэнэфэгъэ зекю-информационнэ ыкчи этнографическэ гупчахэм япроектхэр гъецкэлагъэ хүнхэм мэхъанэшхо зэрилэм Адыгэ Республикэм и Лышьхэе ынааэ тыридзагь.

Мы лъэныкъом фэгъэзагъэх ведомствэхэм яофшэн агъельешинэу Къумпыыл Мурат пшъериль кыгъэуцугъ. Адыгейим культурэмкэ и Министерствэрэ Адыгэ Республикэм зекюнымрэ зыгъэпсэфыгэхэмрэкэ и Комитетрэ этнокомплексхэр зыфэгъэзгэштхэр къаугупшысынэу аралыагъ. Ащ зекю къекуагъэм

шогъэшшэгъоньштхэ къбархэр зекю отраслим хэхъоныгъэхэр ышыштых, юфшэпэлэ чыпракэхэр щиэхэ хууштых. Ащ къыкэлъыкью социальнэ юфыгъохэр зэшшотхынымкэ мыльку нахыбэу къытэ-къехашт, — кыгуагъ Къумпыыл

— Мыщ фэдэ зекю гупчахэм яшыуагъэкэ республикэр нахь къашшэжьышт,

(Тикорр.).

Шыгъо-шлэжь Мафэм фэгъэхьыгъ

Я XIX-рэ лэшшэгъум щиэгъэ Кавказ заом хэкодагъэхэм япхыгъэ шыгъо-шлэжь Мафэр Адыгейим жъоныгъуакэм и 21-м щыхагъэунэфыкыышт.

Юфхъабзэхэу агъэнэфагъэхэм атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм гъэсэнгъэмрэ шэнъемрэкэ и Министерствэ жъоныгъуакэм и 18-м къыщегъэжьагъэу и 21-м нэс зэхищэрэ зэнэкъохум хэлэжьэнх альэкыщт гъэсэнгъэ зыщарагъэгъотырэ организацихэм ашдэжхэрэр. Я XIX-рэ лэшшэгъум щиэгъэ Кавказ заом хэкодагъэхэм япхыгъэ шыгъо-шлэжь Мафэм фэгъэхьыгъэ усэхэм ыкчи прозэктэ тхыгъэ произведениехэм ахэр къяджэштых.

Мы юфхъабзэм шъухэлжэхьным пае instagram-м зы такыкыым шомыкыышт видеоролик къижуугъехан шульякыышт, ащ мырэущтэу тетхэгъэн фое: #деньпамятиискорби, @minobr.ra.

Тинэплэгъу идгъэкы хууштэп

Жъоныгъуакэм ияшэнэрэ тхаяумафэ СПИД-м иллыкыгъэхэм я Дунэе мафэ хагъэунэфыкы. Мы узыр зиэу псэухэрэм тынааэ атетидзэнэу, зидуай зыхжыгъэхэр тыгу къэдгъэкыжынхэу ары юфхъабзэм пшъерильэу иэр.

ВИЧ-м антителэ фырьяиэмэ къэозгъэшэрэ улпъекун 99000-рэ Адыгейим ильэс къэс щашы. Мы ильэсэм пыкыгъэ мэзиплым къыклоц ренэу республикэм щыпсэххэрэм ашыщэу нэбгыре 23-мэ мы узыр яэу агъеунэфыгъ.

Урсысем ВИЧ-р яэу миллионном ехуу щагъэунэфыгъ. Экспертхэм къызэрратырэмкэ, нахыбэрэм мы узыр яэми

ашээрэп. Ащ къикырэр, джыри нэбгыре мин 500 фэдизмэ ВИЧ-р яэу, ау сымаджэхэми емыгупшысэнх альэкыщт. Ахэр тиньбджэгъухэу, тилахылхэу, етилофшэгъухэу зэхэм азуучжыгъэнхэмкэ Гупчэм нэбгыре пэпчэй еклоиэн амал ил. Ар къалэу Мыекуапэ, урамэу Краснооктябрьская, 43-м тет.

АБРЭДЖ
Сэтэнай.

лъэгъошт тестирование пкэхэмийлэу щафашын альэкыщт. Къыхэгъэшыгъэн фое ар зими зэримыльгээштэй. СПИД-м ыкчи зэппаххэрэ узхэм азуучжыгъэнхэмкэ Гупчэм нэбгыре пэпчэй еклоиэн амал ил. Ар къалэу Мыекуапэ, урамэу Краснооктябрьская, 43-м тет.

Шъунаиэ тешъудз!

Адыгэ Республикэм шиэнгъэм, литературэм ыкчи искусствэм алъэныкъокиэ и Къэралыгъо шуухафтынхэмкэ Адыгэ Республикэм и Лышьхэе дэжэ щизэхэ-щэгъэ Комиссием 2021-рэ ильэсэм Адыгэ Республикэм шиэнгъэм, литературэм ыкчи искусствэм алъэныкъокиэ и Къэралыгъо шуухафтынхэр зыфагъэшьуа-шэмэ хүнэу къагъэльагъо ашигъохэмкэ документхэр джыри ештэх.

2021-рэ ильэсэм мэкъуогъум и 1-м нэс документхэр мыщ фэдэ чыпилэм къы-рахылээн алъэкыщт: къ. Мыекуапэ, ур. Пионерскэр, 199-рэ, я 524-рэ каб.:

телефонэу зэргэгъозэштхэр: 57-13-57; 59-36-81.

Адыгэ Республикэм шиэнгъэм, литературэм ыкчи искусствэм алъэныкъокиэ и Къэралыгъо шуухафтынхэм яхылэгъэ Положениер тигъэзет номерэу 2021-рэ ильэсэм мэлтифэгъум и 6-м къыдэкыгъэм ижсүгъотэшт.

Ошьум зээрарэу къыхыгъэр къальйтэ

Мы мафэхэм республикэм ичилээ зэфэшхыафхэм ошьум къащехыгъ. Станицэу Дахъомрэ Хъымыц-кэйрэ ошьущэмэ янагъэ кийнээм фэдиз хүнэу къащытрилхъэгъагъ. Мыекъопэ районным ишааэу Олег Топоровым иунашьокиэ ошьум-дэмышиэу къехыгъэ ошьум зээрарэу цыфхэм къафихыгъэр къальйтэ.

Синонитикхэм зэрагъеунэфирэмкэ, жъоныгъуакэм и 18-м республикэм ичыпилэ зэфэшхыафхэм ошхышо къащещхын, ошьум къащехын ыкчи жыгыбгэшхо ашылан ылъэкыщт.

УФ-м ошьум-дэмышиэ юфхэмкэ и Министерствэ Адыгейимкэ и Гъэлорышланэлэ цыфхэм сакыныгъэ къызыхагъэфнэу къяджэ. Ушьхагыу гъэнэфагъэ ямынэу щагум дэмьтынхэу, чыгыхэм, электропроводхэм, гъогу тамыгъэхэм апэблагъэу автомобилхэр амьгыеуцунхэу къяджэх.

Ошьум-дэмышиэ юф къехыгъэмэ шъузытеон шульякыыштхэр: «01» — къэгъэнэжъаклохэм ятелефон
«101» — мобильнэ телефонкэ узэрэтоощтыр
8(8772)56-80-78 — УФ-м ошьум-дэмышиэ юфхэмкэ и Министерствэ Адыгейимкэ и Гъэлорышланэлэ ицыххэшэгъу телефон.

(Тикорр.).

Къэгъэнэжъаклохэр джыри лъэхъух

Ставрополь къикли зекю Адыгейим къэлгэхэ хууль-фыгъэу Шъхагуашэ ыхыгъэм джыри къэгъэ-нэжъаклохэр лъэхъух.

Шъугу къэдгъэкыжын, мы тхамыкыгъор жъоныгъуакэм и 8-м хүгъэ, Астрахань щыш хуульфыгъэр псым зэрихырэр иныбдэгхүм зельэгъум, 1эпилэгъу фэххунэу фежъагъ, нэбгыритури псым ичээ лъэш ыхыгъэх. Ахэм яхадэхэр къагъотыжыгъэх. Мы нэбгыритури псым къыхихыжынэу Ставрополь къикыгъэ зекю зыхэхъэм, ари ыхыгъ.

Краснодар ильхъон-къэгъэнэжъаклохэр мы ухьтэм лъыхъон юфшэнхэм къаххэхъагъэх. Псыхуу Шъхагуашэ зэричъэрэ чыпилэхэу Мыекъопэ ГЭС-м къыщегъэжъагъэу Шытхээлэ ГЭС-м нэс ахэр щилыххоштых.

Лъыхъон юфхъабзэхэм нэбгыре 41-рэ, техникэ 12, псым зэрэтеххэрэ пкыгъуи 3, цыф зэримыс быйирэ зы пкыгъо хэлажъэх.

Теклоныгъэм ия 76-рэ ильэс фэгъэхъыгъ

ЛЭУЖХЭМ ЯШГЭЖЬ УЕГЪЭГЪУАЗЭ

Теклоныгъэм ия 76-рэ ильэс фэгъэхъыгъ къэгъэльэгъоныр Мыекъуапэ щыкъуагъ.

Адыгэ Республикаем культурамкэ и Министерствэ, республикам исурэт къэгъэльэгъуазэ зэхахьем лэуж зэфшъяфхэр хэлжъягъэх.

Республикам и Къэралыгъо программэ «Культурэм ихэхъоныгъ» зыфиорэм хэхъэрэйофхъабзэр щыэнгъэм къыпкырэкли.

Республикам исурэтыш ныбжыкъехэм, искуствэр зышогъэшэгъонхэм къэлэеджаклохэм язэнкъокью «Лэужхэм яшгэж» зыфиорэм икэлххэр зэфахьысыжъигъэх. Ялепэлэснэгъекэ къахшыгъехэм щитхуу тхыльхэр аратыжъигъэх.

Осэшхэр

Зэнекъокум исосэш куп ипащэу, Адыгэ Республикаем изаслуженн сурэтишэу Хъуажэ Рэмэзан, Урысыем исурэ-

тышхэм я Союз хэтхэу Галина Овчинниковар, Тыгъужь Русльян, фэшхъяфхери зэхахьем къышыгъуагъэх.

— Сурэт пэпчь гупшишэ хэхъигъэ хэольягъо, — къытиуагъ Хъуажэ Рэмэзан. — Анахъэу

тынааэ зытетыдзагъэр къэлэеджаклохэм заор зэраумысырэр, мамыр псэуклэр зэргэльзаплэрэр ары. Къэлэцыкүр сабьеу ольтыами, гукэ зытывыэсирэм лэужхэр пытэу зэрэпхых. Тятэххэм Хэгъэгу зэошхом ильэхъан лыгъэу зэрахъагъэр ясурэтхэм къащагъэльагъо. «Ситэтэжь исурэт» зыфиорэр шъхъафэу къыхэсэгъэщи. Шылыкъэ, аш фэдэ сурэтхэр къэлэеджаклохэм ильэс къэс ашыых. Арэу щитими, псэ аптым фэдэу уяпплы, сэри ситэтэжь слэгъу шшоиньоу гукэ сэлтихъо.

Щитхуу тхылтыр зыфагъэшшошагъэхэм Бырсыр Джамилэ ашыщ. Сурэтэу аш ёшыгъэр заом ильэхъан къыхихыгъ. Бзыльфыгъэ ныбжыкъехэм шломыкъир къазгырхэмкэ зеклатхъо, хакум щизэхагъэнэгъе машлом патакъо. Хъульфыгъэ ювшенир бзыльфыгъэхэм зэргэцаклэрэр сурэтим къуягъашэ.

Удыкъэко Джэнэт, Пэунэжь Аснет, Къумпыл Диянэ, Дарья Доценкэм, Александр Жуковын, Инесса Хыбыртовам, нэмыкъхэм ясурэтхэр лъэгъупхъэх. И. Хыбыртовам тэтэжь исурэт ёшызэ сыда зэгупшишэштывэр?

Аш фэдэ ыкы нэмыкъ улчэхэр къэлэеджаклохэм къатыхуу

зэхэтхыгъ. Сурэтиш Iэпэласэу Абрэдж Гошэфыжь искуствэм пыль къэлэцыкүхэм шэж къэбархэр къафиуатэхэу зэхэтхыгъ.

Джэмакъэр Зэхахы

Сурэтхэм уялтызэ, лэужхэм яджэмакъэ иджэрпэджэжь зэхэтхэу къытщэхьуу. Къэлэеджаклохэм заор тхылхэмкэ, кинопильмэхэмкэ ашээ. Заом тхыламыкъагьоу къафихырэм егъэгүмэхкэх. Заом къэлэеджаклохэр флахээ. Тарихыр зэрагъашээ, лэужхэр зээзыхыре искуствэм гукэ зыфашэ. «Къэрэмыхъужь аш фэдэ зао», — гукэ къало, сурэтхэр къаагъештэхээ ашоигъоу къэлэмыр аштэ, шо зэфэшхъяфхэр агъэфедэх...

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэр къэгъэльэгъоным къышытхыгъэх.

Вакцинэм ихэлхъан епхыгъэ йофхъабзэр

Ипсауныгъэкэ къехыльэкыгъэп

Зэрэхэгъэгоу зэлъизыубытыгъэ коронавирусир кыднэмисынным лъэшэу тышыгугъыгъ, ау уз мэхъаджэр тиеспублики къихъагъэми, аш ѿшызыхъумэшт хэкъыплэхэри щылэ хъугъэх.

Жъоныгъуакэм и 5-м ехъуулэй Адыгэим щыгсэурэ нэбгырэ 14473-рэ сымэджагъэ, нэбгыри 180-мэ ядунаи ахъожьыгъ. Непэрэ мафэм узыр тэклү зэкэлкүагъэми, сымаджэхэр джы-

ри щылэх. Коронавирусир къиомузынным пае хэкъыплэй щылэзакъор вакцинэр зызыхъагъэлхъаныр ары. Гъэрекло тыгъэгъээзэ мазэм къышгэжъягъау республикам ар къащэнэу рагъэ-

жъагъ. Непэрэ мафэм ехъулэй вакцинэр зызыхъагъэлхъан пльэкыщт чыпилэ 32-рэ республикам къышызэуахыгъ. Мэлтильфэгъум ыкъэм ехъулэй республикам ис нэбгырэ 15475-

мэ прививкэр ашыгъах. Нэбгырэ 20995-мэ аперэр зыхальхъагъэу, ятонэрэм ежэх.

Шэуджэн районым инароднэ депутатхэм я Совет ипащэу Мэрэтикъо Аслъани вакцинэр зыхаригъэлхъагъ. Аш шуягъэрэ къытырэр ыгъэунэфыгъ, ипсауныгъекэ къехыльэкыгъэп.

— Сипсауныгъэ къэсүүхүүмэним, сиунагъо, сицхэхъэрэ цыфхэм узыр афэсмыхынным афэшл семыгушысэу вакцинэр зыхязгэлхъагъ. Аперэр гъэт-

хапэм и 1-м къысфашигъ, мэфэ 21-рэ зытеклым ятонэрэр зыхязгэлхъагъ. Сипсауныгъэ зыпарэки иягъэ къекыгъэп. Иммунитетыр кыдэвээгъенимкэ вакцинэм ишүаагъ къэклюшт. Аш нэмыкъ хэкъыплэшмыгъэу сэлтигээ. Арыш, вакцинэр зыхэшүүльхъанэу сыйкыншоджэ. Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо лъэхъаныр къэсэ, аш ехъулэй иммунитетыр зыпк иуцомэ, узыр къылпыхъаштэп, — elo Мэрэтикъо Аслъан.

Адыгэ тхаклохэу жъоныгъуакэм къэхъугъэхэр

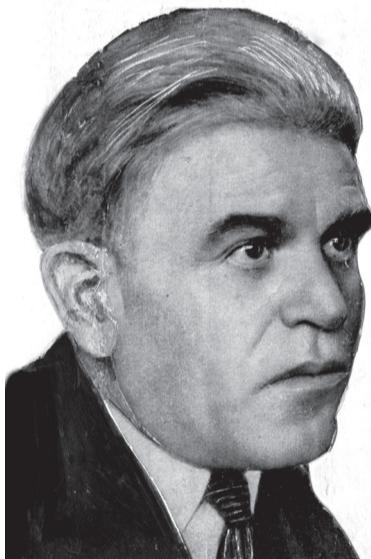
Гушъхээ Иофышхо алжыгъ

Лъэпкъ литературэ ныбжыкъиэм зиубгъоу, таубытагъэ зыхэль лъэбэ-къухэр ыдзыщтыгъэх. Ау Хэгъэгу зэошкор къежыи, адыгэ литературэм итугъэ къызэпыригъэзагъ.
Адыгэ тхаклохэр зэкI пюми хъунэу заом кIуагъэх, ахэм янахыбэр ныб-

жыкIагъ, псэемыблэжьыгъ, зэчий дахэ зыхэллыгъ — Андырхьое Хъусенэ, Уджыхху Адылджэрый,
Уджыхху Хъалидэ, Тыгъужсъ ДышиэкI, Къадэ Хъисэ, Гошэкъо Сэфэрбый, Цухъо Асфар къагъэзэжьыгъэп, заом хэклиодагъэх. Зэрэсэкъатым пае

дзэм амыцэу чылэм къидэнэгъэгъэ Меркицкэ Рэццэдэ фашистхэм зэрашIоигъуагъэу, правлением тхаклоу Чэсынэу афеуцолIагъэп, арыти, янэ ыпашхъэ кIэлэ сымаджэр фашистхэм пчэшхъяIум тырау-кIыхъагъ.

ПЭРЭНҮКЬО Мурат (1912 — 1970)

Пэрэнүкъо Мурат Шчалихъэв къор Теуцожь районым ит къуаджэу Пчыхъалыкъуае жъоныгъуакэм и 5-м 1912-рэ ильэсэйм къышыхъугъ. Охътэ къиним къыхеххуягъэми, гъэсэныгъэ-шIенныгъэм лъагъо фыхихи, итугъэ зафэу щынныгъэм усаклом щыпхыришыгъ.

Краснодар дэтыгъэ опытнэ-показательнэ еджаплэр 1929-рэ ильэсэйм къуухыгъ, а ильэс дэдэм Краснодар къэралыгъо КIэлэгъэдэжэ институтын иеджэн щылжигъэктогъ, ау ильэсийш щеджагъэу сымаджэхъу, къычэлжыгъыгъ. 1958-рэ ильэсэйм М. Горькэм ыцэ зыхырэ Литературнэ институтын и Ашшээрэ литературнэ курсхэр М. Пэрэнүкъом къуухыгъэх.

Иофшэн адыгэ тхыль тедзаплэм щыригъэжьагъ. 1934 — 1936-рэ ильэсэйм Дзэ Пльыжым къуулыкъуае жъоныгъ. 1936 — 1941-рэ ильэсэйм Адыгэ хэкум итхаклохэм я Союз исекретарыгъ. 1941 — 1945-рэ ильэсэйм Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъ. 1958-рэ ильэсэйм Ашшээрэ литературнэ курсхэр М. Пэрэнүкъом къуухыгъэх.

денхэу «Жъоно Пльыжыр», «Хэгъэгу зэошхом ия II-рэ шъушаэ зиэр», медальхэр къифагъэшьошагъэх.

1946-рэ ильэсэйм къыщегъэжьагъэу Адыгэ научнэ-исследовательскэ институтын инаучнэ иофышагъ, 1949 — 1950-рэ ильэсэйм — Адыгэ тхыль тедзаплэм иредакторыгъ, аш ыуужым Адыгэ хэку исполкомын телевидениемэрэ радиовещаниемэрэ и Комитет итхаматэ игодзагъ.

Ытхыхэрээр 1929-рэ ильэсэйм къышыублагъэу къыхиутиштыгъэх. Иапэрэ поэмитлоу «Нэкли-маз», «Сакъ» зыфилохэрэм тхыльыбэ къакIэлъякIуагъ: «Стихых», (1940), «Стиххэмэро поэмхэмэрэ», «Насыпышомэ яорэд», «Лыыхъуж цыкъу», «Гумымакъ», «Мамыр пчэдйжъ», «Сыхъатымаф», «Гупшысэм ильэпнэф», нэмыхъэри.

Мурат итхыльхэр урысыбзэкли къыхиутиштыгъэх: «Земля моих отцов» (1950), «Песнь счастливых», «Бей, дубинка» — 1960, «Мамин лес», «Мои подарки». Ежымын адыгабзэклэ зэридээжэгъэри маклэп. Ахэм ашыщых Н. А. Некрасовым ипоэмэу «Кому на Руси жить хорошо» (Еутых Аскэр игъусэу), А. С. Пушкиним иповестхэр «Капитанская дочка», «Дубровский» (Джэнчэтэ Мурат игъусэу), Б. Полевоим итхыльтэу «Повесть о настоящем человеке», С. Бабаевским ироманэ «Кавалер Золотой Звезды» (Кэстэнэ Дмитрий игъусэу), К. Чуковским и «Доктор Айболит», В. В. Маяковским ипоэмэхэу «В. И. Ленин», «Хорошо», нэмыхъэри.

Ильэс 40 илээ-цылпэм адыгэ литературэм чанэу щылэжьагъ, ильэс 58-рэ къыгъэшлагъэх. СССР-м итхаклохэм я Союз ар 1934-рэ ильэсэйм щегъэжьагъэу хэтигъ.

**КЭСТЭНЭ
Дмитрий
(1912 — 1985)**

Кэстэнэ Дмитрий Григорий къор Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Бжээдигъуае жъоныгъуакэм и 9-м

1912-рэ ильэсэйм къышыхъугъ. 1934-рэ ильэсэйм Краснодар къэралыгъо КIэлэгъэдэжэ институтын дэгъу дэдэу къышыхъугъ. Апэрэ ильэс зытум Адыгэ им икъуаджэхэм кIэлэгъэдэжэу, директорэу иоф ашишлагъ, етианэ Адыгэ научнэ-исследовательскэ институтын иофшэн щылтигъэктогъ. 1937-рэ ильэсэйм тхаклохэм я Союз и Адыгэ хэку къутамэ исекретарыгъ. Теуцожь Цыгъо къылохэрээр ытхыхъуа иоф дешэ.

1942 — 1946-рэ ильэсэйм Кэстэнэр Дзэ Пльыжым хэзэхъ, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъ, фронт гээзэйтим икорреспондентыгъ. Иээ оыки иофшэн гъэхъагъэхэм къэралыгъо наградажээр къакIэлъякIуагъэх — «Жъоно Пльыжыр», «Лэжэкло Быракъ Пльыжыр», «Щытхъум и Тамыгъ» оыки медальхэр къифагъэшьошагъэх.

Щынныгъээр куоу изылтэгъу-кыре тхэклуагъ Кэстэнэр, ытхыхъэрэ 1932-рэ ильэсэйм къышегъэжьагъэу къыхиутиштыгъэх. Плэшэгъуныкъом икъэлэмьпэ произведение дэгъубэ — рассказхэр, очеркхэр, повестхэр, романхэр къыпкыгъыгъэх. Адыгабзэклэ ютхыгъэх: «Юшхытлу», «Иофшэнным цыфир егэдахэ», «Псыхъохэр зэхэлъадэх», «Псыгудан», «Шэуджэн Мос» (тхыльту мэхъу), «Лы пхаш», нэмыхъэри.

Урысыбзэклэ къыдигъэкыгъэхэр: «Две высоты», «Народный певец», «Цуг Течеж», «Человек делает добро», «Сли-

жение рек», «Белая кувшинка» (аужыртлур Москва къышытырадзагъ).

Кэстэнэ Дмитрий зэдзэкын иофими фэлэпэлэсагъ, урыс классикхэм япроизведениехэм ямызакью, Iэкыб хэгъэгу тхаклохэм ятхыгъэхэм ашыщхэри адыгабзэклэ зэридээжэгъэх — Ж. Б. Мольер иеу «Скупой». Адыгэ литературэмэклэ ученикхэу апшъэрэ классхэр зэрэджэштэгъэхэр ытхыгъагъэх. Кэстэнэ Дмитрий СССР-м итхаклохэм я Союз 1941-рэ ильэсэйм къышегъэжьагъэу хэтигъ. Шыпкъагъэ, нэфагъэ, йушыгъэ ин зыхэллыгъэ тхаклы, ильэхъан игээзэлэх инхэр куоу рильгэйкулхэу, произведение шIэгъуабэ ытхыгъ, адыгэ литературэм итшхъэкIэн ыгъэбагъ.

**ШХЬАПЛЬЭКЬО
Хъис
(1918 — 1982)**

Шхьапльэкъо Хъисэ Къахырэ ыкъор Теуцожь районым ит къуаджэу Пчыхъалыкъуае жъоныгъуакэм и 9-м 1918-рэ ильэсэйм къышыхъугъ.

1941-рэ ильэсэйм театрэ искуствэмэклэ Московскэ къэралыгъо институтэу А. В. Луна-

чарскэм ыцэ зыхырэр къуухыгъ, 1943-рэ — Харьков дэт танк училишыр.

1942-м къышегъэжьагъэу 1945-м нэс Шхьапльэкъор Хэгъэгу зэошхом ифронт зэфэшхъафхэм ашызэуагъ, отделением икомандирыгъ, танк взводым оыки ротэм япшагъ, эзо гъогушхор — Кавказым щэжэу Берлин нэсэу ыкъуягъэх. Зоо къэралыгъо наградэ льаплэхэри къифагъэшьошагъэх: Боевой Быракъ Пльыжым иордени 3 оыки медальхэр.

1947 — 1949-рэ ильэсэйм Хисэ орэдымрэ къашомрэ я Адыгэ къэралыгъо ансамблэ идиректорыгъ. 1950-рэ ильэсэйм къышыублагъэу, щээфэ, адыгэ хэку гъэзетэу «Социалистическая Адыгейм» (джы «Адыгэ макъ») иллитературнэ иофышэу, иотдел иаша Ѣытагъ.

Шхьапльэкъо Хъисэ ытхыхъэрэ 1957-рэ ильэсэйм къышегъэжьагъэу къыхиутигъэх. Анахъэу пьесэхэр бэу къылэкэлжыгъэх. Ахэр адигабзэклэ ильэс зэфэшхъафхэм къытывадзагъэх: «Пьесэхэр», «Драммээр».

1978-рэ ильэсэйм драматургым ипъесэхэр дэтэу июбилейкэ Адыгэ тхыль тедзаплэм «Чыгум иордэд» ылоу сборник къышыдэкыгъ, къыгъэшлагъэр Хисэ ильэс 64-рэ. Къызыхъугъэр ильэс 70-рэ зыщыхъугъэ 1988-рэ ильэсэйм драматургическэ произведенияхэр зыдэт тхытывадзагъэх.

Шхьапльэкъо Хъисэ ипъесэм янахыбэр Адыгэ къэралыгъо драмтеатр исцэнэ Ѣытэуцугъ. Романэу «Заом имафэхэр» Хисэ псаузэ ытхыгъагъ, ау къыдэгъэкыгъо фимыфээ идуай ыхъожыгъ. Романыр апэрэу 1983-рэ ильэсэйм къыдэкыгъ. Үүжым, тхаклор къызыхъугъэр ильэс 75-рэ зыщыхъурэм ехъулэу (яглонэрэ тедзэгъю) 1993-рэ ильэсэйм къыдэкыгъыгъ.

Шхьапльэкъо Хъисэ УФ-м итхаклохэм я Союз 1970-рэ ильэсэйм къышегъэжьагъэу хэтигъ. Цыф чан гумэкылэу, иофир — тхэн-гупшысэнэр лъэшэу икласэу Ѣытагъ.

МАМЫРИКЬО Нуриет.

Къоджэ псэупIэр фэрэзхэу зэрещэ

Пчыхъалыкъуае анахь чылэшхоу Бжъэдыгъу чыгу итыгъэмэ ашыщыгъ. Мыр къоджэ Советым игупчагъ. Хахъэштыгъэх чылэхэу: Шыхъанчэрьехъабл, Очэпшый, Хъальэкъуай, къутырхэу: ОчэпшыякIэр, Прицепиловкэр (джы поселкэу Псэкъупс).

Пчыхъалыкъоу Пчыхъалыкъохэр пытэу лъапсэ щадзыгъэу чылэм щэпсэух.

Гүшүэлм пае, тигъунэгъу чылэхэу Хъальэкъуае – Хъальэкъохэр, очэпшый – Очэпшхэр адэсыжъхэп. Ильэс тюкI фэдизрэ Пчыхъалыкъо советым Пчыхъалыкъо Мосэ итхамэтагь.

Непи, къэлэмыр къызфесштэнэу хъутээ Пчыхъалыкъо Нурдинэ Пчыхъалыкъо къоджэ псэупIэм ипащ. Джы нахь игъектохъяа ишыэнэгъэ гъоту нэуасэ шыуфесшиын. Ар къуаджэу Пчыхъалыкъуае 1976-рэ ильэсэм мэкуугъум и 22-м къышыхъугъ. 1993-рэ ильэсэм – Пчыхъалыкъо горыт еджапIэр, 1995-рэ ильэсэм – милицием и Краснодарскэ горыт специальнэ еджапIэр къуухыгъэх. А ильэс дэдэм Адыгэ Республиком и МВД Адыгэкъаалэх ыкIи Теуцожь райономкэ участковэ инспекторэу йофишэнэу йохъе. 2003-рэ ильэсэм къыщегъэжъяа – судебнэ приставэу, 2011-рэ ильэсэм Адыгэкъаалэ сымэджеэхэй иэксплуатационнэ къулыкъу ипэшщаагь.

Ицыкъуом къыщегъэжъяа Нурдин нэгуихыгъэу, нахъижхэм шыхъеклафэ афишIеу, Ыэдэб хэльэу къэтэджыгъ, куоу гупшийен ельякъы, игультэе бэмэ алъэлэс. Аш лъытэнэгъэ къыфашы, цыфхэм зыфакъудын, улчээжъэту ашы. Ар пээшэ иэнатIэм фытегъэпсихъагь, сидигъуи хъуяа-шыгъэхэе агупчэ ит.

2013-рэ ильэсэм хэдзакомэ азынынкоо нахъубэмэ амакъэ фати, муниципальнэ образование «Пчыхъалыкъо

къоджэ псэупIэм» ипащэу хадзыгъ.

Цыфхэр зыгъэгүгъэхэу зигущиэ зымыгъэцкIэжырэм Пчыхъалыкъо Нурдин ашыщэп. ПшъэдэкIыжышио зыпыль иэнатIэр икьюо зеригъэцакIэрэр хэдзакомэ къыдалтыти, ятлонэрэу 2018-рэ ильэсэм ар хадзыжъыгъ.

Зыхадзыгъэм щегъэжъяа йофеу ўшлагъэм ашыщхэм такъытегущиэн.

Пчыхъалыкъо къоджэ псэупIэм хахъэ псэупIих – къуаджэу Пчыхъалыкъуае, поселкэу Красненскэр, Четук, Четук – 2-р, къутырхэу Казазовир, Кочкиныр;

къоджэ псэупIэм ичыгухэр федеральна автотрасэу «М4-Дон» зыфиорэм ыргуултукэ голых. Аш къыхэкъыкIи инвесторэу яэр макIеп. Поселкэу Четукъо иханэ-гъунэ щашыгъэх логистическэ гупчэр. Аш йофишаш щэкIо сетьхэу «Перекресток», «Пятерочка», «Карусель» зыфиохэрэм;

ООО «Органипарк» зыфиорэм фэдэ аэрэу Урысын щашыгъ, аш хаяцэ-паяцэхэу лэжыгъэхэм, хэтэрикхэм яягъэ зыгъэкъирэмэ зэрябэнэштхэр къыдегъэхэй;

ООО «Семирамида» пхъэшхъэмышхъэхэр, хэтэрикхэр къеэхъэхэй. Ахэр зыщаигъыщ гъэучынайз ишын фежъагъэх. Ахэм къоджэ псэупIэм яцыфхэр ашэлажьх, ибюджет хъакъулаххэр къехъэх;

аш ыпкэ къикъыкIи, къоджэ псэупIэм хэхъэрэз къуаджэм, поселкэхэм, къутырхэм ягъогухэр ашэцэкIэжых,

урамхэр агъэнэфых, культурнэ, спортивнэ юфтхъабзэхэр зэхажх, псыр зэрыкъоштхэ трубэхэр, псырыкIонIэ башнэхэр кIеу, скверхэр ашых, гъогубгъумэ чыгъхэр ашагъэтIысих, спортивнэ площацкэхэр, футбол ешлангэхэр агъэпых;

Пчыхъалыкъо Нурдин лъэхъаным зыкъызшезимыгъэнэрэ пащэмэ ашыщ. НыбжыкIи жы ыгъэрэзэхээ, ишшэ-рэлхээр егъэцакIех.

Мыхъун хэлъэн цыфым

Идах эЛоним,

Аш къылэжсыгъэм

УрыгущыЛоним.

Неп зигугъу къесиIыгъэ

Пчыхъалыкъо Нурдинэ

СыфэльяЛо насыпир, псай-

ныгъэр

Иунэ иллынхэу.

Аш йофишIэ,

Чылэр ыгъэрэзэу.

Нахыжынэ аЛорэр

Зэпыримыгъазэу.

Гээ кIыхъэ Алахым къырет

Шылкъагъэм рыгъуазэу.

УАЙКЬОКЬО Рэмэзан.

Урысын юфшэнимкэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкэ иофыш ѿшыагъ.

Чылэм дэтыгъэх къоджэ Советыр, колхоз конторэр, лэжыгъэ гъэтIылы-пIэхэр, горыт еджапIэр, шыхъалыр, амбулаториер. Ау йошырхыр агъэпсызэхъум чылэр щэу гошыгъэ хъутээ: ежь чылэм къыдэнагъэхэр, Адыгэкъаалэ клохыгъэхэр, поселкэу Псэкъупсэ, е нэмийкI чылпIэхэм зырыз-түрүтIоу ко-щыхыгъэхэр.

Неп къызэралтытэрэмкIэ,
Пчыхъалыкъуае – унэгъо 200,
Адыгэкъаалэ – 170-рэ, Псэкъупсэ – 60 ашэпсэух.

Ау, гъашэгъонба, адэр адыгэ чылэмэ афэмийдэу, Пчыхъалыкъуае къызтекыгъэ

ПенсиехэмкIэ фондым къеты

ЛъэIу тхылъыр имыщиkЭгъэжъэу

2020-рэ ильэсэм имэлэльфэгъу мазэ и 15-м къыщегъэжъяа гъэу ны мылькум исертификат пае ны-тихэм лъэIу тхыль атын ишыкIэгъэжъэп. УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу АР-м щыIэм испециалистхэм кIэлэцIыкIур къызэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ къэбарэу ЗАГС-м къытыгъэм къыпкырыкIыхээ тхыльхэр агъэхъазырых.

Мы шапхъэр зышиIэм къыщуубла-гъэу тызыхэт 2021-рэ ильэсэм ижью-ныгъуакIэ и 1-м нэс пштэмэ, аш фэдэу пэуудзыгъэ шыкIем тетэу сертификат 2151-рэ Адыгэим щагъэпсыгъ. Программэр зышиIэ 2007-рэ ильэсэм къыщуублагъэу республикэм тхыльхэр штагыгъэр 36015-рэ мэхъу.

Джащ фэдэу 2020-рэ ильэсэм имэ-ллыльфэгъу мазэ къыщегъэжъяа гъэу сертификатыр тхылапэм тетэу къа-тыжырэп. Тхыльыр электроннэ шыкIем тетэу агъэпсы, ар зэрэхъазыры-ным «иунэ кабинет» е къэралыгъо

фэо-фашIэхэм япортал къырагъахъэ. Аш зыщяблгъэтхынэу ары ныIэп серти-фикатыр зэрэуйIэр пшIэним ишыкIагъэр.

Унагъохэу кIэлэцIыкIур апунэу зытш-тэхъэм мы шапхъэр анэсихэрэп, ахэм ар къэзыуушхыатырэ тхыльхэри, лъэIу тхыльыри ежхэм атынхэ фае.

Шыгу къэдгъэжъын, ны мылькур унагъом псэукIе амалхэр нахъышу шыгъэнхэм, кIэлэцIыкIум гъэсэнгъэ егъэгъотыгъэним апэуигъэхъан фит, ным ипенсие зыщызэлкIэрэми ыгъэкIон ылчээшт. Джащ фэдэу сабыу сэжват-ныгъэ зиээр щыIэнэгъэм хэгъэгъозэгъэ-

ным пае ишыкIагъэхэр къащэфынхэу е аш къыхэхыгъэу ахъщ тын мазэ къэс къафэкIонхэу агъэпсынэу законым амал къареты.

Унагъом псэупIэ зеригъэгъотынным пае кредит е ипотекэ ыгъэпсыгъэу, аш ны мылькур пэуигъэхъаштмэ, Пенси-хэмкIэ фондым eklopIэн ишыкIэгъэжъэп, банкым зыфигъазэмэ икүщт.

2021-рэ ильэсэу къыхыгъэу ны мылькум къыщуудэлтэгъэ ахъщэр индекса-ции ашыгъ. Джащ ар сомэ 483881-рэ зэрэхъурэр. Апэрэ сабыи къызэрхъу-хъэгъэ унагъоу ны мылькур къызэраты-

гъэхэм ятлонэрэр къызафхъукIэ аш сомэ 155550-рэ къафхъагъахъо. Зэху-бытагъэу къатефэрэр сомэ 639431,8-рэ мэхъу. Ны мылькум щыщ Iахъэ зыгъэ-федагъэхэм къафэнэгъэ ахъщэри мы ильэсэм индексацие ашыгъ.

Ны мылькум фэгъэхыгъээ програм-мэр 2026-рэ ильэсэм итыгъэгъээ и 31-м нэс лъагъэкIотагь. Ахъщэу къидэ-лъытагъэр унагъом зеригъэфедэштим пэлээ гъэнэфагъэ илэп.

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу АР-м щыIэм ипрес-къулыкъу.

АР-м хэгъэгу клоц IофхэмкIэ и Министерствэ къеты

Водитель 54-рэ ешъуагъэу къаубытыгъ

Жъоныгъуакэм и 1-м къщегъэжьа-
гъэу и 10-м нэс Адыгейим игъогухэм
хъугъэ-шIэгъэ 12 ашагъэунэфыгъ,
ахэм нэбгыри 5 ахэкюдагъ, нэ-
бгырэ 11-мэ шъобжхэр атещагъэх
хъугъэ.

Ащ нэмыкIэу мы уахтэм къихиубытэу зыпари
зыхэмийодэгъэ гъогу хъугъэ-шIэгъэ 81-рэ Адыгейим
къищыхууь. Ахэр анахыбэу зыщааунэфыгъэхэр
Тэххутэмийоце районыр (33-рэ) ыкIи къалэу Мые-
куапэ (25-рэ).

Адыгейим икъералыгъо автоинспекции къизэрти-
рэмкIэ, хъугъэ-шIэгъэ 15-у агъеунэфыгъэм лъапсэ
фэххүгъэр зы машинэр гъунэгъущуу нэмыкI машинэм
зэрччэллагъэр, чэзыур зэрраукъуагъэр арых. Джащ
фэдэу мэфишшым къикIоцI гъогогу 3170-рэ гъогу-
рыкIоным ишапхъэхэр аукъуагъэхэр хъугъэ-шIагъэхэр
къыхагъэшыгъэх. Ешъуагъэу къаубытгъэ водитель
54-мэ шIэдэкIыжхэр арагъехыгъэх. Ащ фэдэхэр
нахьбуу къыхыхагъэшыгъэхэр Тэххутэмийоце рай-
оныр ыкIи Мыекуапэ арых.

Амыгъеунэфыгъэ чыпIэм гъогур зэрэшьзэпачы-
тьэм къыхэкикIе лъэрсрикли 141-мэ протоколхэр
афызэхайтууцаагъэх.

Автоинспекцием икъулыкъушIэхэр водительхэм
къяджэ гъогум сакъынгъэ къищыхагъэфэнэу, гъогу-
рыкIоным ишапхъэхэр амыкуньонхуу. Джащ фэдэу
лъэрсрикли зафагъазэ амыгъеунэфыгъэ чыпIэм
гъогур ачызэпамычынэу, гъогум зэпрыкIыхэ хъумэ
бгүйтумки заплыхханэу.

Адыгейим иполицие зыфэжъугъаз

БзэджашIагъэхуу ыкIи хъугъэ-шIагъэ-
хуу гъогухэм, общественнэ чыпIэм
ачызэрхъэхэрэр анахыбэрэмкIэ
цыфхэм янэрыльгъуух.

БзэджашIагъэ ыкIи административнэ хэбзэукъоны-
гъэ зэрхъагъэу шуузыгъуазэмэ бзэджашIем итеплэ-
гум ишъуубит (инагъэ, щыгынэм, цуакъэм, нэшанэу
иIэхэм шууальупль). Полицием псынкIэу макъэ зэ-
режууцэштэй шуупыль, телефон номерэу **02-м
(102-м)** шуутеу, хэбзэукъоныгъэу нэрыльгъэу шуузы-
фэххүгъэм щыжхъугъэштэх.

Шуумыгууэу, нахь игъеклотыгъэу хъугъэ-шIагъэу
шуузырихыллагъэр, уахтэр, такъикэу зыщиххууцэ
полицием икъулыкъушIэхэм къафэшьуулатэх.

БзэджашIем итеплэе зыфэдэр ыкIи ащ лъэнүкьюу
зыдигъэзагъэр къулыкъушIэхэм яшьуюомэ охтэ
кIэкIым къыкIоцI ар къаубытын альэкIыщт.

Хъугъэ-шIагъэм ыпкI къикIыкIэ зыгорэм шъобж
тещагъэ хъумэ, ащ юлсыгъу шууфхъу. Полицием
икъулыкъушIэхэр къекIофхэх шууяж. БзэджашIагъэ
зэрхъенэу агъеххазырэу, бзэджашIем зызшигъэбиль-
гъэм, наркотикир, лашэр ыкIи къэрэе пкыгъохэр
къезыгъэкIокIыхэрэм якъэбар шуузыгъуазэмэ поли-
цием ителефон номерэу **02-м (102-м)** шуутеу.

Банкым иIофышиIэхэр аIохэзэ...

«Ваша банковская карта забло-
кирована», «Операция по карте
приостановлена» ыкIи нэмыкIхэри
зэрхътгъэ СМС-хэр зэкъодзакIохэм
цыфхэм афагъэхых в ятелефон
номерхэмкIэ афитеох.

ТелефонымкIэ зафитеохэкIэ щинэгъончээнымкIэ
банкым икъулыкъу иIофышиIэхэр аралох ыкIи банкым
икартэу цыфхэм ыгъэфедэрэм кIуачэ имыIэжкIуу
макъэ арагъэу. Къэлгъэн фае, бзэджашIем анахъэу
къизфагъэфедхэрэр сбербанкым икартэхэр арых.
Мы гумэкIыгъор дэгъэзэжыгъэным фэшI картэм
ыкIыб пчъэгъиш хъурэ кодэу тетхагъэр къараон фаеу
цыфхэм макъэ рагъэу. СМС шыкIэм тет мэкъэгъэу
сбербанкым къифыргъэхыгъэу бэмэ къащхуу ыкIи
кодыр бзэджашIем арало. Нэужым цыфхэм иаххщэу
картэм ильыр зэкIе гъепцIагъэкIэ рахы.

Мыщ фэдэ гумэкIыгъо шуухэмийфэнэу фэшI къы-
шьуаIорэр зэкIе шуушшош шуумыгъэхуу. Банкым
къышуутигъэ картэм иреквизитхэр, ПИН-кодыр,
паролыр, джащ фэдэу картэм ыкIыб тетхагъэрэ ци-
фрэхэр, кодыр зыми ешумылох.

Банкыр хэтэу, организацие гори ПИН-кодым къы-
кIэдэун фитэп. Картэм игъусэу ПИН-кодыр шууыгъ-
ыкIи ПИН-кодыр картэм тешүүтхэ хъущтэп.

Ежь банкым ителефон номер шыиIпкIэр картэм
ыкIыб тетхагъэр, арышь, упчэ горэ шууиIэм шууафы-
теон шуулькIыщт.

Милиони 2 фэдиз ашIуатыгъугъ

Жъоныгъуакэм иапэрэ мэфишшым
телефон гъепцIакIохэм Адыгейим
щыпсэухэрэм сомэ миллионитуу
ашIуатыгъугъ.

Мэфи 10-м къикIоцI 1удзыгъэ шыкIэм тетэу гъеп-
цIэгъи 5 тиреспубликэ щицэрахъагъэу полицием
ыгъэунэфыгъ. Ащ сомэ миллионы 2 зэрарэу фэххүгъ.
Зэфхэхысийхэхэм къизэрхэгъэхэрэмкIэ, ахэм
лъапсэ афэххүгъэр зимильтуу атыгъуэхэм сакъы-
нгъэ къизэрэзыхамыгъафэрэр ары.

Мы хъугъэ-шIагъэм ехъыгъэу ильэс 35-рэ зынныбжь
хъульфыгъэм ида АР-м хэгъэгу клоцI IофхэмкIэ и
Министерствэ къыкIэхэхъагъ. Аш къызэриотагъэмкIэ,
финанс организацием иIофышиIэ ылозэ хъульфыгъэм
ителефон ымшыIэрэ горэ къифыргъэуаг. Корпоратив-
нэ номерхэм яхьщирэу 8-495.... ыкIи 8-499-КIэ къы-
ригъажхэхэрэмкIэ ащ къифыргъэуагъэх. Сакъынгъэ
къизыхимыгъафу гъепцIакIохэм цыхъэ афиши, къы-
рилорэр зэкIе афигъэцэкIагъ. Нэужым ащ исчтет
ильгъэе сомэ мин 320-р бзэджашIем ритигъуыгъ.

Мы хъугъэ-шIагъэм ехъыгъэу Мыекуапэ щыщ
бзэльфыгъэу ильэс 45-рэ зынныбжь ахъщэ шуу-
атыгъугъ. Зэптуу ямыIэрэ гъепцIакIохэр бзэльфыгъэм
къифыргъэуагъэх. Банкым иIофышиIэхуу къыралозэ
бзэльфыгъэм ышшош агъэхуу, икартэ тет пчъагъэхэр

арыуагъэх. Ащ ыуж сомэ мин 270-р икартэ рахыгъ.

Джащ фэдэу ильэс 55-рэ зынныбжь бзэльфыгъэм
гъепцIакIохэр къыфытеу, ыпкIэ юзэгъуу цыщэ-
фыгъэр нэпцIэу зэрэштыгъэр къыриуагъ ыкIи а
гумэкIыгъор дагъэзыхынэм фэшI компенсацие къы-
ратыжынэу гуригъэуагъ. Iофым ишыпкIапэ зэри-
мыгъашIэу гъепцIакIохэр икартэ сомэ мини 140-рэ
бзэльфыгъэм фыргъэхъагъ.

Ащ нэмыкIэу Интернет-площаджэр къызфагъэф-
дээ, бзэджашIем гъепцIагъэхэр зэрахъэх. Ильэс
51-рэ зынныбжь хъульфыгъэм къытигъэ даом поли-
цием икъулыкъушIэхэм Iоф дашIээ агъеунэфыгъ,
биржэм ахъщэ хилхъян ыльэкIынэу агъегуэгъээ
мээз заулэкIэ гъепцIакIохэр къыфытеуагъэх. Нэужым
хъульфыгъэм иахъщэ бизнесым хилхъян ыльэкIы-
нэу гурагъауи, ащ исчтет ильгъэе сомэ мин 679-р
къыралогъэе номерым афыргъэхъагъ. Ареу Ѣитми,
иахъщэ федэ зыпари къыкIэхууагъэп. БзэджашIем
загъэбыльжыгъ.

Адыгейим иполицие цыфхэм къяджэ сакъынгъэ
къызхагъэфэнэу, амышIэрэ цыфхэм цыхъэ фамы-
шынэу, бзэджашIем, гъепцIакIохэм защаухъумэнэу.

УФ-м хэгъэгъ клоцI IофхэмкIэ и Министерствэ и
ГъэйорышланIэу «К» зыфилор макъэ къышууегъэ:
шууикартэ тетхэгъэ пчъагъэхэр, Пин-кодыр зыми
ешумыы. Организациихэм, банкыр зэрахэтэу, Пин-
кодым иномер къыкIэхэхэнхэ фитхэп. Шууикартэ
иллэлэе икъигъэу къызышьуалокIэ, шуушшош шуумы-
гъэхъоу, банкым шуутеуи къэбар шыиIпкIэр зэжъу-
паш.

Цыфхэр бэу зыхэлэжъэхэрэ Iофхъабзэхэм уазэращызекIон фаер:

- общественнэ рэхъатныгъэр уукъо хъу-
щтэн;
- ЦыфхэмкIэ Ѣынагъоу ыкIи гузэжсъогуу
щытхэ зекIуакIэхэр Ѣыбгъэззыенхэ фае;
- Iофхъабзэхэр зыщыкIохэрэ псэуалъэ-
хэм ыкIи агъефедхэрэ пкыгъохэм уаф-
сакъын фае;
- Цыфхэм ыкIи ахэм яфэIо-фашиIэхэр зы-
гъэцакIэхэрэ, Iофхъабзэм изэхэцакIо-
хэм, пэцI ГэнатIэм Гутхэм, Iофхъабзэм
изэхэцэнкIэ общественнэ рэхъатныгъэр
къэзыуухъумэхэрэм шыхъэлафэ афшиу-
шын фае;
- Iофхъабзэр зыщырекIохэрэ уахтэм
машиIор къэммыгъэхъуугъэнымкIэ ыкIи рэ-
хъатныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ хэбзэу-
хъумэко къулыкъухэм къышууалорэр ха-
бзэм тетэу жъугъэцкIэнэу Ѣыт;
- зыныбжь имыкъуугъэхэм алтыпIэхэм Ѣы-
мыIэу язакъоу къэшумыгъанэх;
- хэушихъафыкIыгъэ хэхыгъэ чыпIэхэм
шыниавтомобильтхэр жъугъэууцх;
- оиIэ-дэмышиIэ Iоф къэхъоу цыфхэр
агъэкощынхэ фаеу хъумэ, хэгъэгъу клоцI къу-
лыкъум иIофышиIэ ыIорэм тетэу шызе-
кIонэу Ѣыт, рэхъатныгъэр зыхэжсъугъэлъ,
егъэлэгъящеу Ѣынэныгъэр къызхэжсъугъа-
фэ хъущтэн.

Адыгэ Республикаем ичыпIэхэм цыфхэр бэу зы-
хэлэжъэхэрэ Iофхъабзэхэр eklokIыхэ хъумэ, обществ-
ненэ рэхъатныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ хэбзэу-
хъумээ зэрахъагъэу хъугъэ-шIагъэхэм шууарихыл-
гъэмэ, АР-м хэгъэгъу клоцI IофхэмкIэ и Министерствэ
идежурнэ часть 02-кIэ (102) макъэ ежъугъэун шуу-
лэкIыщт.

Къэзыгъэхъазырыгъэр KIAPЭ Фатим.

Искусствэр, ныбжыкIэхэр

Яорэд оржъинчы

(ИкIеух).

ОсэшIхэр

Адыгэ Республикаем искусст-вэхэмкэ иколледжэу Тхабысымэ Умарэ ыцIэ зыхырэм иотделение ипаще иэнатэ зыгъэцакIэу, Урысъем, Абхазым язаслуженэ артисткэу, Адыгейм инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмарэ осэш купым итхаматэу щитыгь. Искусствэхэмкэ республикэ коллежийм икIэлэгъаджэу Анна Ермаковар, республикэм и Кэралыгъо филармоние иансамблэу «Ошутенэм» иордэйло Юрий Конжинир осэш купым хэтыхъэх.

Зэфэхысыжъхэм уагъэгугъэ

Зэнекъокум уеплынкэ гъэшIэгъонигъэ. КIэлэеджаклохэм эстрадэ ордым къэlyakIэу кыфагъотырэм щыклагъэ имыIэу тлтытэрэп. Макъэр икью агъэ-горышэрэп, цыфхэм бэрэ зэхаххэрэ ордхэр агъэжъинчыхэ ашойгоу шыкIэшхэм альхыхуу, ау искуствэм икупкI льымылэсихэу кыхэкы. Ареу щитми, кIэлэеджаклохэм егъэжьэпэшIухэр ашыгъэхэу тэлтытэ.

Нэхэе Тэмарэ къытиуагь ордымохэм зэральыпльэрэр. Искусствэхэмкэ еджапIэхэм зашызыгъасэхэрэм хэпшикIэу юшэнгыгъэ хагъахьо. Къуаджэм дэсхэ кIалэхэм адигэ ордхэр алкырыхъанхэм, кыыхахыщ сэнэхьатым егувшисэнхэм афешI зэнэкъокъухэм зэрэхэлажъэхэрэм, щысэ афэхъухэрэ артистхэр нахыбэ зэрэхъухэрэм шIуагъэу къатырэр щышэнгыгъэм кыщэлэгъо.

ЩытхъуцIэхэр кыдэзыхыгъэхэр

Апэрэ купым хэтхэм язэнэ-къокъу а 1-рэ шIуашэ зиэ щытхъуцIэр Мэри Арутунян кыщыдихыгъ. Искусствэхэмкэ кIэлэцыкыу еджапIэу N 1-м зыщегъасэ, кIэлэгъаджэр А. Глухова.

ДШИ N 6-м иеджаклоу Мамсыр Сати апэрэ чыпIэр фагъэшьошагъ. Аш икIэлэгъаджэу, искуствэм щызэлъашIэу Елена Щербак изэфхэвыжъхэм къащихыгъещыгъ Сати сэнаущ зыхэль ордыйлоу зэрэшитыр.

Ятлонэрэ чыпIэр кыдэзыхыгъэ Сетэ Софие икIэлэ-

егъаджэри Е. Щербак. Зы-
еджапIэм къикыгъэхэ адигэ
пшашэхэм мэкъэ дахэз-
кIэ орэд кызыэралорэм тегъэгушо.

Тульскэм щеджэрэ Вероника
Васильевам ятлонэрэ чыпIэр
фагъэшьошагъ.

Ятлонэрэ купым апэрэ чыпIэр кыщыдэзыхыгъэ Нэгъой
Дианэ ДШИ N 1-м щеджэ,
Л. Михайловар ипащ.

Дондуковскэм щыщ Олеся
Макаренкэм ятлонэрэ чыпIэр
ыхыгъ, А. Берестоваяр икIэ-
лэгъадж.

Красногвардейскэ ДШИ-м
зыщызыхъэсэрэ Платон Раскин
ятлонэрэ хьугъэ, пащэр В. Ку-
каньчикова.

Ящэнэрэ чыпIэр зыфагъэ-
шьошагъэ Алалэ Тимур Инэм
дэт ДШИ-м зыщегъасэ, кIэлэ-
гъаджэр М. Маринец.

Ящэнэрэ купым ДШИ N 6-м
иеджаклоу Арина Акопян ап-
эрэ чыпIэр кыщихыгъ. Юлиана
Гордиенкэм ятлонэрэ чыпIэр
фагъэшьошагъ. Татьяна
Тарохинам я 3-рэ чыпIэр
ыхыгъ, Елена Щербак пшаш-
хэм япащ.

Шэуджэн ДШИ-м зыщызыхъ-
эсэрэ Бэгъ Аидэ ятлонэрэ
чыпIэр кыдихыгъ, Э. Хыымы-
шыкъор икIэлэгъадж.

Я 4-рэ купым апэрэ чыпIэр
кыщыдэзыхыгъэ Абасэ Долэт
Красногвардейскэ ДШИ-м зы-
щегъасэ. Адыгабзэкли, урысы-
бзэкли кылохэрэ ордхэр мэкъэ
Iэтыгъэ кабзэклэ егъэжъинчых.
Адыгэ ордхэм къэлокIэ хэхыгъэ
къазэрэфигъотырэм шIуагъэу

хэлтээр уахтэм кыщыльгъошт,
кIэлэгъаджэр В. Куаньчикова.

Е. Щербак ригъаджэхэрэ
Камилла Князевамэр Саркис
Сарьянэр ятлонэрэ чыпIэр
кыдахыгъэх.

Шэуджэн ДШИ-м зыщызыхъ-
эсэрэ Мыгу Амал ящэнэрэ
чыпIэр фагъэшьошагъ, Э. Хы-
мышыкъор ипащ.

Кыыхахыщтым елъытыгъ

НыбжыкIэхэм сэнэхьатэу
кыыхахыщтым елъытыгъэр ма-
кIэл. Зищынгыгъэ искуствэм
езыхы зышоигохэр хэгъэгү,
дунээ зэнекъокъухэм нахыбэ-
ре ахэлжээнхэ ямурад. Джыэрэ
уахтэм кIалэхэм, пшашэхэм
яхэхьогъу. Яснаущагъэ кы-
зээуахынным къералыгъо про-
граммэу «Культурэм иххэ-
онгы» зыфиорэр фытегъэпсы-
хагъ. ИкIэлэцыкIуугъом кы-
щыублагъэу орэдир зигъусэм
искуствэм щыхыришыре ля-
гъор щынгыгъэм кыштэжкы.

ЕМТИЛЬ Нурбай.

Сурэтхэм арьтхэр: щытхъу-
цехэр кыдэзыхыгъэхэр; зэ-
некъокъум хэлажьэх.

Хыкум приставхэм къаты

Чыфэр кыизэкигъэжъыгъ

Тэхъутэмькье районым щыпсэ-
урэ хъульфыгъэм къералыгъом
игъунапкъэ зэпичын ыкIи ИкIы-
бым зыщигъэпсэфын амал иэнэм
апае хэбзэхъэмкэ зэлүүгъэжъ-
гъэ чыфэр кыипшиныжъыгъ.
ЗэкIэмкIи аш сомэ мин 700-м ехъу
кыизэкигъэжъыгъ.

Хыкум приставхэм яотделэу мы муниципалитетым
щыэм тхапэу кыIэкхъягъэм кыипкырыкызэ хы-
кум пристав-гъэцэklом Iоф кызызэуихыгъ. Чыфэр
зытельир аш щигъэгъозагъ ыкIи ар игъом кыипшинын
зэрэфаер гуригъэуагъ. Ишьэрэльхэр зимыгъэцакIэкэ
чыфэу тельым джыри проценти 7 зэрэхэхъоштыр
риуагъ.

Ау плальэу кыифагъэуцугъэм ехъулэу хъульфыгъэм
чыфэр кыизэкигъэжъыгъэп. Хыкум приставым
Iофыр зэхифызэ ыгъеунэфыгъ мыш транспорт заулэ
риуагъ.

ыкIи чыгу Iаххэр тетхагъэхэу. Аш кыипкырыкызэ
ахэр охтэ гъэнэфагъэкэ ыгъэфедэнхэ, джащ фэдэу
къералыгъом игъунапкъэ зэпичын фимытэу унашьо
ышыгъ.

Нэужым кыизэрэнэфагъэмкэ хъульфыгъэр Iакы-
бым клонэу зигъэхъазырыштыгъ. Аш кыыхакыкIэ
чыфэу тельир зэкIэ кыипшиныгъ, ашкIэ Iофыр
зэфэшыгъыгъэ хъугъэ.

**Хыкум приставхэм я Федеральнэ куулыкъу
Адыгеймкэ и ГъэорышланIэ ипресс-куулыкъу.**

Тарихъыр, щыңынгъэр

ШІЭЖЬ мафэм зыфагъэхъазыры

Кавказ заор заухыгъэр ильэси 157-рэ зэрэхъурэм фэгъэхъыгъэ шынгъо-шіэжь зэхахъэхэр Адыгэ Республикаем жъоныгъуакэм и 21-м щыклощтых.

Адыгэ Республикаем лъэпкъ йоффхэмкэ, И҃кыбы къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэхъэхэм адыряэ зэлхынгъэхэмкэ ыкы къэбар жыугъэм иамалхэмкэ и Комитет йофтхабзэм изэхэшкъо куп хэтхэр щызэлукъагъэх.

Комитетым итхаматэу Шхъэ-лэхъо Аскэр зэлукъэгъум зэрэшчихъеунэфыкъыгъэу, шынгъо-шіэжь мафэм хабзэм икъулукъушшэхэр, Республикаем иобщественнэ движениехэм ялыхъохэр, культурэм иофишишшэхэр, лъэпкъ зэфэш-

хъафхэм яныбжыкъэхэр, нэмийкхэри хэлэжъэштых.

Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ, Республикаем иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр», А. Шхъэлахъор зипэшэ Комитетыр зэхэшэн иофишишшэхэм

афэгъэзагъэх. Адыгэ Республикаем и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцэ зыхырэр культурэм ехъыгъэ иофишишшэхэм нахь афэгъэзагъ. Концерт-реквиемир Зыкыныгъэмрэ Зэгурывонигъэмрэ япчэгу щыклощтых.

Зэхэшкъо купым хэтхэр, Адыгэ Республикаем культурэмкэ иминистрэ итуадзэу Кушу Светланэ, Республике общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лъымыщэхэр Рэмэзан, Адыгэ Хасэм игъэцэхкъо куп хэтхэр Хьот Юныс, комитетым иофишишшэхэр Мурад Гошлъапэ, Амур Рузанэ зэхахъэм къышыгъүүдэхъэхэр.

Концерт-реквиемир ихудожественнэ иофишишшэхэм афэгъэзагъ Адыгэ Республикаем искусствохэмкэ изаслуженэ иофишишшэхэр, Лъэпкъ театрэу И. Цэим ыцэ зыхырэр ихудожественнэ пашэ инатээ зыгъэцэхкээр Хъакъуй Аслъан. Аш къыуагъ шынгъо-шіэжь мафэм анахъэу къышыгъүүдэхъэхэр.

— Шіэжьим имэхъанэ зыкъедгъээтийзэ, Республикаем лъэпкъхэу исхэм языкыныгъэ игъэптийн тыпиль, — къыуагъ Хъакъуй Аслъан.

Къэрэмхъуужь аш фэдэ лъэпкъ лъэпсэич зао. Цыфым илүн, тарихъы, тишилакъэ нахьышу шынгъэнэм афэгъэхъыгъэ зэхахъэр жъоныгъуакэм и 21-м, пчыхъэм сыхъатыр 5-м филармониум дэжь щырагъэхъэшт.

**Зэхэзшагъэр
ыкы къыдэзы-
гъэхъэр:**
Адыгэ Республикаем лъэпкъ йоффхэмкэ, И҃кыбы къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэхъэхъэр адыряэ зэлхынгъэхэмкэ ыкы къэбар жыугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шийэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихъэр А4-къэ заджэхэр тхъапхэу зипчагъэхкэ 5-м емыхъхэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкынену Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэхэгъэхкэх.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урсые Федерацием хэутын йоффхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкы зэлхы-
иэсэхкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэоры-
шлапэ, зэраушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

**Зыщаушыхъятыгъэр
ОАО-у**
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэхэшкъо
чынгъэр
4312**
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 906

Хэутынум узчи-
кэтхэнэу Ѣыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаушыхъятыгъэх
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

**Редактор
шхъяйэр**
Дэрбэ Т. И.

**Редактор шхъяйэм
игуадзэр**
**Мэшлэхкэо
С. А.**

Пшьэдэхъыж
зыхъырэ секретарыр
**Хъурмэ
Х. Х.**

Гандбол

Лъыкјотэнэу «Адыифым» фэтэло

«АГУ-Адыиф» Мыекъуа-
нэ – «Луч» Москва —
28:16 (13:9).

Мэлылъфэгъум и 30-м
Мыекъуапэ Ѣызэдешла-
гъэх.

Зезыщагъэхэр: А. Семе-
ненко, Я. Стрепленый.

«Адыиф»: къэлэпчъеутхэр:
Баскакова, Скнарь, Толмачева;
иешлакъохэр: Клименко — 2,
Краснокутская — 2, Никулина — 3,
Кириллова — 1, Серад-
ская, А. Морозова — 1, Логви-
ненко — 1, Богданова — 6,
Измайлова — 2, Куцевалова — 7,
Казиханова — 2, Кобл,
Стрельцована.

Я 11-рэ чыпэлэхэрэ клубхэр Москва зыщызэлокъэхэм 25:25-у зэнэкъохур аухыгъ. Мыекъуапэ ятлонэрэ ешлэгъур зыщызэхашэм, теклонигъэр къыдэзэхъытэр къэхухым нахь къынэфагъ.

Пчагъэр зэрэлтыкъуатштыгъэр: 1:1:1:2, 4:5, 5:7, 8:8. Тикъэлэпчъеутхэр Л. Баскаковам «Лучым» икъелапчъэ И҃гугаор я 24-рэ тақыкын дидзагъ — 10:8. Я 2-рэ едзигъом А. Куцеваловам зэкэлтикъою тъогогьуи 3 хъагъэм И҃гугаор ридзагъ. Е. Краснокутскаяр, Д. Казихановар ошлэдэ-
машылэу алэхкэ ильхээз пчагъэм хагъахъо — 19:11. «Лучым» иешлакъохэр А. Борисовар къа-
хэшч, тъогогьуи 8 хъагъэм И҃гугаор ридзагъ. Аш ипъусхэм къы-

дырагъэштэн зэрэмийлэхъэр «Адыифым» къызыфигъэфедагъ.

«Адыифыр» нахь шуамбгьюо ешлэштэгъ, Л. Баскаковам цыхъэ-
шэгъо къэлапчъэр къуихъумэштэгъ. З. Коблын зэхэшэн иоффхэр
егъэцакъэх, Д. Богдановам, Г. Изайлотовам, В. Логвиненкэм
пчагъэм хагъахъо.

А. Куцеваловам фэтгушлох

«Адыифым» 28:16-у ешлэгъур къыхыи, суперлигэм Ѣыкъор эзэнэкъохур я 11-рэ чыпэлэхэр къызэрэдихыгъэр гъэхъэгъэ инэу тлъытэрэп, иешлакъэ хигъэхон фае. Аш даклоу, къыхэтэгъэшч зэнэкъохур изэхэшакъохэм шыкъиешлухэр икъоу къызэрэмийтэгъэр. Гүшилэм пае, гандбол клубхэм язэнэкъо-
къу хэхъэхэрэ пешшорыгъэш-

цеваловар ешлэхкэ анахь дэгъоу къыхахыгъ. Клубэу «Адыифым» ипащэу Къудайнэт Мэджыдэ А. Куцеваловам фэтгушлох, нэпээпль шуухъафтыныр ритыжъыгъ.

Зэфэхъысыжъхэр

Хэгъэгум гандболымкэ суперлигэм Ѣыкъор эзэнэкъохур клуб 12 хэт. «Адыифым» я 11-рэ чыпэлэхэр къызэрэдихыгъэр гъэхъэгъэ инэу тлъытэрэп, иешлакъэ хигъэхон фае. Аш даклоу, къыхэтэгъэшч зэнэкъохур изэхэшакъохэм шыкъиешлухэр икъоу къызэрэмийтэгъэр. Гүшилэм пае, гандбол клубхэм язэнэкъо-
къу хэхъэхэрэ пешшорыгъэш-

шэлэгъуухэр заухым, «Уфа-Алисэр» я 12-рэ чыпэлэхэр Ѣыгъаг. Я 7 — 12-рэ чыпэлэхэр къыдэзэхъыгъэр купхэм ашызэлукъагъэх. «Уфа-Алисэр» зы Iэгугаокъ «Адыифым» къытекли, зэнэкъохур Ѣыль-
котагъ. Я 9-рэ чыпэлэхэр Ѣыгъэгъ «Адыифыр» я 11-рэ чыпэлэхэр фэбэнэн фае хуугъэ.

2021-2022-рэ ильэс ешлэгъур суперлигэм зэрэшчакъохэр егупшигъсэх. Я 12-рэ чыпэлэхэр зыхыгъэр суперлигэм къыхагъэкъишт. Алерэ купым анахь дэгъоу Ѣыгъагъэр суперлигэм хагъэхъащт. Сыдэу хуугъэми, «Адыифым» иешлакъэ хигъэхон фае. Клубым имурадхэм афэгъэхъыгъэр тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» къыхиутиштых.

Нэхүбгээр зыгъэхъазыргъэр
Емтэлль Нурбыр.